

EDUSKUNNAN VASTAUS 137/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta (HE 103/2012 vp).

Valiokuntakäsittely

Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (MmVM 6/2012 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) 16 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1282/2006, 1293/2007 ja 1412/2011,

muutetaan 3 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta, 4 §:n 1 momentti ja 3 momentin 1 kohta, 8 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentin 4 kohta, 17 §:n 1 momentin 2 kohta, 23 §:n 1 momentti, 32 §, 34 §:n 1 momentti, 38 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 5 ja 6 kohta, 40 ja 47 § sekä 48 §:n 1, 3 ja 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 1282/2006, 4 §:n 1 momentti ja 3 momentin 1 kohta laissa 1412/2011, 8 §:n 1 momentti osaksi laissa 1412/2011 ja 15 §:n 1 momentin 4 kohta, 23 §:n 1 momentti ja 34 §:n 1 momentti laissa 1787/2009, sekä

lisätään 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1282/2006 ja 1787/2009, uusi 7 kohta ja lakiin uusi 77 a § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *eläkelaitoksella* maatalousyrittäjän eläkelaisa (1280/2006) tarkoitettua Maatalousyrittäjien eläkelaitosta;

6) *kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella* maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetun lain (210/2010) 4 §:ssä tarkoitettu tavoin järjestettyä toiminnallista kokonaisuutta;

7) *luopumistuen pääoma-arvolla* luopujalle myönnetyn luopumistuen perusteella vahvistettua korvausta, joka luovutuksensaaja voidaan velvoittaa maksamaan eläkelaitokselle.

4 §

Luopuminen

Luopumisella tarkoitetaan maatalouden harjoittamisen lopettamista siten, että luopuja toteuttaa maatilallaan sukupolvenvaihdon luovuttamalla maatilaa peltomaan ja tuotantorakennukset tilanpidon jatkaajalle.

Luopumisen katsotaan tapahtuneen, kun:

1) tämän lain mukaista sukupolvenvaihdon luovutusta koskeva luovutuskirja on allekirjoitettu ja maatilaa hallintaoikeus on siirtynyt luovutuksensaajalle; jollei hallinta siirry luovutuskirjan allekirjoituspäivänä, katsotaan luovutuskirjan allekirjoituksen ja hallinnan siirron ajankohdista jälkimmäinen luopumisen ajankohdaksi;

8 §

Luopujan ikää koskevat edellytykset

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että luopuja on täyttänyt:

1) 56 vuotta, jos luopuminen tapahtuu vuosina 2007—2013 luovuttamalla luopujan lapselle tai muulle lähisukulaiselle maatilaa pellot ja tuotantorakennukset maatilaa sukupolvenvaihdon toteuttamiseksi taikka jos luopuminen tapahtuu vuosina 2007—2014 luovuttamalla porot;

2) 59 vuotta, jos luopuminen tapahtuu vuonna 2014 luovuttamalla luopujan lapselle tai muulle lähisukulaiselle maatilaa pellot ja tuotantorakennukset maatilaa sukupolvenvaihdon toteuttamiseksi;

3) 60 vuotta, jos luopuminen tapahtuu vuosina 2007—2014 luovuttamalla muulle kuin 1 kohdassa tarkoitettulle henkilölle maatilaa pellot ja tuotantorakennukset sukupolvenvaihdon toteuttamiseksi.

15 §

Sukupolvenvaihdon luovutus

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua siten, että luopuja toteuttaa maatilallaan sukupolvenvaihdon luovuttamalla maatilaa peltomaan ja tuotantorakennukset maatalouden harjoittamista varten sellaiselle tilanpitoa jatkavalle luovutuksensaajalle:

4) joka elinkeinosuunnitelmalla osoittaa, että luopumisen kohteena oleva maatalo tai luovutuksensaajalle luopumisessa muodostuva maatalo on taloudellisesti elinkelpoinen ja että maatilaa yritystoiminnasta voi saada luopumista seuraavien viiden vuoden ajan kunakin vuonna tuloa vähintään 15 000 euroa kutakin luovutuksensaajaa tai luovutuksensaajana olevaa avioparia kohden;

17 §

Luopuminen porotalouden harjoittamisesta

Jos luopujan tila on porotaloustila tai siihen verrattava tila, luopuminen voi tapahtua:

2) luovuttamalla porot porotaloutta ennestään harjoittavalle poronostajalle, joka on ottanut maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen poronostajana, joka ei ole täyttänyt 50 vuotta ja jonka yritys luovutuksen johdosta kasvaa vähintään 20 porolla.

23 §

Luovutuksensaajien lukumäärä

Edellä 15 §:ssä, 18 §:n 3 momentissa ja 19 §:n 4 momentissa sekä 77 a §:ssä tarkoitettu luovutus voi tapahtua myös kahdelle luovutuksensaajalle ja heidän aviopuolisoilleen yhdessä. Jos maatalo luovutetaan 15 §:ssä, 18 §:n 3 momentissa tai 19 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla kahdelle luovutuksensaajalle yhdessä viljeltä-

väksi, kummankin luovutuksensaajan on täytettävä, mitä 15 §:ssä luovutuksensaajasta säädetään. Luovutettaessa maatalan pellot 77 a §:ssä tarkoitettulla tavalla kahdelle luovutuksensaajalle yhdessä viljeltäväksi kummankin luovutuksensaajan on täytettävä, mitä 77 a §:ssä luovutuksensaajasta säädetään. Jos luovutus kuitenkin tapahtuu aviopuolisoille yhteisesti, ainakin toisen aviopuolisoista on täytettävä sukupolvenvaihdon toteuttamiseksi tehtävässä luovutuksessa, mitä 15 §:ssä luovutuksensaajasta säädetään, ja keskeneräiseen sukupolvenvaihdokseen liittyvässä lisämaan luovutuksessa, mitä 77 a §:ssä luovutuksensaajasta säädetään.

32 §

Luopumistuen hakeminen

Luopumistukea voi hakea aikaisintaan kaksi vuotta ennen 8 §:n 1 momentissa säädetyn iän saavuttamista. Hakemuksen tekemisen jälkeen luopuminen voi tapahtua jo ennen 8 §:n 1 momentissa säädetyn iän saavuttamista. Luopumistukea suoritetaan kuitenkin aikaisintaan 38 §:ssä säädetystä ajankohdasta lukien.

Hakijan on liitettävä allekirjoittamaansa hakemukseen osapuolten allekirjoittama luovutuskirjan luonnos tai esisopimus sekä 15 §:n 1 momentin 6 kohdassa, 17 §:n 2 momentissa tai 77 a §:n 2 momentin 7 kohdassa sekä tarvittaessa 15 §:n 2 momentissa tarkoitettu luovutuksensaajan allekirjoittama sitoumus ehdollista päätöstä varten. Jos luopuminen tapahtuu 18—21 §:ssä säädetyn tavoin, on hakemukseen liitettävä lisäksi yhtiön sekä 15 §:ssä säädetty edellytykset täyttävän luovutuksensaajan allekirjoittamat edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettut sitoumukset sekä asiakirjat, joilla osoitetaan sitoumuksen antajan nimenkirjoitusoikeus ja oikeus sitoumuksen antamiseen. Hakemukseen on myös liitettävä 23 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu luovutuksensaajan aviopuolison allekirjoittama sitoumus.

Luopumistukea on haettava ja 2 momentissa tarkoitettut sitoumukset annettava eläkelaitoksen hyväksymällä lomakkeella.

Luopumistukea hakevan on annettava eläkelaitokselle asian käsittelemistä ja ratkaisemista varten tarvittavat tiedot.

34 §

Hakemuksen vireilletulo

Luopumistukihakemus sekä 15, 17 ja 18—21 §:ssä, 23 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 33 ja 77 a §:ssä tarkoitettut asiakirjat ja sitoumukset on toimitettava eläkelaitokselle tai eläkelaitoksen asiamiehelle. Hakemuksen katsotaan tulleen vireille sinä päivänä, jona se on saapunut eläkelaitokselle tai eläkelaitoksen asiamiehelle. Hakemuksen saapumispäivästä säädetään tarkemmin hallintolain (434/2003) 18 §:ssä.

38 §

Luopumistuen maksaminen

Luopumistukea suoritetaan asianomaista luopumistapaa koskevasta 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua luopumisajankohdasta. Luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta ennen kuin:

5) luopumisen kohteena olevan tilan pelto- ja puutalteen hallinta ja luovutettujen porojen omistusoikeus sekä 15 §:ssä, 17 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 18—21 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myös tuotantorakennusten ja -rakennelmien hallinta on siirtynyt luovutuksensaajalle;

6) luovutuksensaaja on ryhtynyt täyttämään 15 §:n 1 momentin 6 kohdassa, 17 §:n 2 momentissa tai 77 a §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua sitoumustaan;

40 §

Eläkelaitoksen ilmoitusvelvollisuus

Luopumistuen alkamista koskevan päätöksen antamisen yhteydessä eläkelaitoksen on toimitettava myös 15, 17, 18—21 ja 77 a §:ssä tarkoitettulle luovutuksensaajalle ja 18—21 §:ssä tar-

koitetulle yhtiölle sitoumusten täyttämistä varten tieto siitä, kuinka kauan luopujalle tullaan maksamaan luopumistukea. Jos luopumistuen maksu pysyvästi lakkaa ilmoitettua aikaisemmin, eläkelaitoksen on niin ikään ilmoitettava asiasta luovutuksensaajalle.

Siinä tapauksessa, että hakemus hylätään sen jälkeen, kun luopuminen on 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla tapahtunut, 15, 17, 18—21 §:ssä, 23 §:n 2 ja 3 momentissa tai 77 a §:ssä tarkoitetun sitoumuksen antaneelle luovutuksensaajalle ja 18—21 §:ssä koitetulle yhtiölle on päätöksen lainvoimaiseksi tulemisen jälkeen ilmoitettava, ettei annettu sitoumus sido luovutuksensaajaa eikä yhtiötä.

47 §

Sitoumuksen täyttämisen keskeyttäminen

Luovutuksensaajalla on oikeus keskeyttää 15 §:n 1 momentin 6 kohdassa, 17 §:n 2 momentissa ja 77 a §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitetun sitoumuksensa täyttäminen asevelvollisuutensa suorittamisen, maataloutta koskevien tai maataloutta tukevien ammattiopintojensa taikka muun hyväksyttävän syyn vuoksi. Tällaisen esteen kestäessä vuotta pitemmän ajan eläkelaitoksen on pidennettävä sitoumusaikaa esteen kestäväällä ajalla, jollei luovutuksensaaja osoita, että hän itse, hänen aviopuolisonsa tai toinen luovutuksensaaja täyttää sitoumuksen velvoitteet.

Mitä edellä säädetään, sovelletaan myös:

1) 18 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 19 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 20 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 21 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun henkilöön;

2) muuhun kuin 77 a §:ssä tarkoitettuun henkilöön, joka on antanut 77 a §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettua sitoumusta vastaavan sitoumuksen luovutuksensaajana, kun luopuminen on toteutettu luovuttamalla peltomaa lisäalueeksi ja luopumistukea on haettu viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2012;

3) henkilöön, joka on antanut 2 kohdassa tarkoitetun sitoumuksen luovutuksensaajana, kun luopuminen on toteutettu vuokraamalla peltomaa lisäalueeksi ja luopumistukea on haettu viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2011.

48 §

Sitoumuksen täyttämättä jättäminen

Jollei 15 tai 17 §:ssä, 47 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa taikka 77 a §:ssä tarkoitettu luovutuksensaaja tai vuokraaja täytä sitoumustaan eikä tämä johdu 47 §:n 1 momentissa tarkoitettua hyväksyttävästä syystä, on eläkelaitoksen veloitettava hänet korvaamaan eläkelaitokselle luopumistuen pääoma-arvo, joka määrätään sosiaali- ja terveysministeriön eläkelaitoksen hakemuksesta antamalla päätöksellä vahvistettujen perusteiden mukaan.

— — — — —
Jos sitoumuksen laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä tai painavat kohtuusnäkökohdat sitä muutoin puoltavat, eläkelaitos voi kuitenkin päättää, että luopumistuen pääoma-arvo jätetään osaksi tai kokonaan perimättä. Luopumistuen pääoma-arvo jätetään kokonaan perimättä, jos luovutuksensaaja toteuttaa tämän lain mukaisen sukupolvenvaihdon, jonka yhteydessä 47 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu sitoumus siirretään sukupolvenvaihdoksessa tilanpidon jatkajan täytettäväksi.

Pääoma-arvosta on maksettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista korkoa siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut siitä, kun tämän lain 15, 17 tai 18—21 §:ssä, 47 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tai 77 a §:ssä tarkoitettu luovutuksensaaja taikka yhtiö on saanut tiedon pääoma-arvon suorittamisvelvollisuutta koskevasta päätöksestä. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu eläkelaitokselle ilmoitettuun osoitteeseen, jollei muuta osoiteta.

13 luku

Erinäiset säännökset

77 a §

Keskeneräisen sukupolvenvaihdon loppuun saattaminen vuonna 2013 ja 2014 säännönmukaisesta luopumisesta poiketen

Sen estämättä, mitä 4 §:ssä ja 3 luvussa säädetään, luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi vuosina 2013 ja 2014 tapahtua myös siten, että luopuja luovuttaa maatilan koko peltomaan lisämaaksi luovutuksensaajan tai tämän aviopuolison maatilaa, jolla luovutuksensaaja luopumisen tapahtuessa harjoittaa maataloutta.

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että:

1) luopuja täyttää 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetyn vähimmäisiän, jos luopumistukea haetaan vuonna 2013, tai 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyn vähimmäisiän, jos luopumistukea haetaan vuonna 2014;

2) luovutuksensaajana on luopujan lapsi tai 8 §:n 3 momentissa tarkoitettu luopujan lähisukulainen yksin tai yhdessä aviopuolisonsa kanssa;

3) luovutuksensaaja ei ole täyttänyt 50 vuotta;

4) luovutuksensaaja on ottanut maatalousyrityksen eläkelain 10 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen maatilatalouden harjoittajana;

5) luovutuksensaajalle on myönnetty 15 §:n 3 momentissa tarkoitettu aloitustuki;

6) sen maatilan peltoala, johon luopumisen kohteena oleva peltomaa on tarkoitettu lisäalueeksi, kasvaa luovutuksen johdosta vähintään kahdella hehtaarilla ja maatila sijaitsee sellaisella etäisyydellä lisämaaksi luovutetusta peltoalasta, että yhdysviljely on mahdollista; ja

7) luovutuksensaaja sitoutuu viljelemään tilaa niin kauan kuin luopujalle maksetaan luopumistukea, kuitenkin vähintään viiden vuoden ajan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tavoin toteutettuun luopumiseen sovelletaan luopumisaikakohdan osalta, mitä 4 §:n 3 momentissa sää-

detään maatilan luovutuskirjasta ja hallinnan siirrosta. Tällaiseen luopumiseen sovelletaan 9 §:ää vastaavalla tavalla kuin toteutettaessa maatilalla sukupolvenvaihdos. Jos luovutus tapahtuu kahdelle luovutuksensaajalle yhdessä viljeltäväksi, molempien on täytettävä, mitä tässä pykälässä säädetään. Jos luovutus kuitenkin tapahtuu aviopuolisoille yhteisesti, ainakin toisen aviopuolisoista on täytettävä, mitä tässä pykälässä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset lisämään enimmäisetäisyydestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä kuitenkin sovelletaan:

1) tuen myöntämistä koskevaan hakemukseen, joka on vireillä tämän lain tullessa voimaan;

2) asiaan, joka koskee tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla myönnettyä tukea taikka annettua ehdollista päätöstä tai sitoumusta.

Sen estämättä, mitä 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään, luopumistuen saamisen edellytyksenä toteutettaessa luopuminen vuonna 2014 on, että luopuja on täyttänyt 56 vuotta, jos luopumistukea haetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2013.

Sen estämättä, mitä 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään luopujan vähimmäisiästä toteutettaessa vuonna 2014 maatilan sukupolvenvaihdos 15 tai 18—21 §:ssä säädettyin tavoin luovuttamalla maatilan peltoalueet ja tuotantorakennukset luopujan lapselle tai muulle lähisukulaiselle, vuonna 1957 tai sitä aikaisemmin syntyneellä luopujalla on luopumistuen saamisen edellytyksenä, että luopuja luopumisen tapahtuessa on täyttänyt 56 vuotta mutta ei 63 vuotta. Jos luopijat ovat aviopuolisoita ja luopujista vanhempi täyttää tässä momentissa säädetty edellytykset ja on muutoin luopumistukeen oikeutettu, nuoremmalla puolisoilla on oikeus luopumistukeen, jos hän on luopumisen tapahtuessa täyttänyt 51 vuotta. Mitä edellä sää-

detään, sovelletaan myös 9 §:n 3 momentissa tarkoitettuun maataloutta yhtymän lukuun harjoittaneeseen yhtymän nuorempaan osakkaaseen. Toteutettaessa vuonna 2014 maatalon sukupolvenvaihdos 15 tai 18—21 §:ssä säädettyin tavoin luovuttamalla maatalon peltoalueet ja tuotantorakennukset luopujan lapselle tai muulle lähisukulaiselle, vuonna 1962 tai sitä aikaisemmin syntyneellä 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua maatalousyrittäjän leskellä tai täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavalla maatalousyrittäjän puolisoilla on oikeus luopumistukeen, jos hän

on luopumisen tapahtuessa täyttänyt 51 vuotta. Luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta tässä momentissa tarkoitetuille luopujille 56 vuoden iän täyttämistä edeltävältä ajalta.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan myös 77 a §:ssä tarkoitettuun luopumiseen.

Lain 1—5 luvun säännöksiä lukuun ottamatta 4 §:n 1 momenttia, 8 §:n 1 momenttia ja 23 §:n 1 momenttia sovelletaan 77 a §:ssä tarkoitettuun luopumiseen sellaisina kuin ne olivat tämän lain voimaan tullessa.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2012
